

Asia: VN/19178/2023

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle laiksi verkon välityspalvelujen valvonnasta ja eräiksi muiksi laeiksi (DSA:n toimeenpano)

1. Yleistä

Yleistä

Liikenne- ja viestintäministeriö

Viite Lausuntopyyntö 16.6.2023 VN/19178/2023

Asia VERKON VÄLITYSPALVELUJEN VALVONTA

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt 16.6.2023 lausuntoa (VN/19178/2023) luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi verkon välityspalvelujen valvonnasta ja eräiksi muiksi laeiksi.

Ehdotetulla lainsäädännöllä toimeenpannaan EU:n digipalvelusäädös. Digipalvelusäädöstä kansallisesti valvovien viranomaisten tehtävistä, tutkintatoimivaltuuksista sekä mahdollisista seuraamuksista asetuksen rikkomistilanteissa säädettäisiin lailla verkon välityspalvelujen valvonnasta. Lisäksi tehtäisiin muita digipalvelusäädöksen edellyttämiä muutoksia lainsäädäntöön.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 17.2.2024, kun digipalvelusäädöksen pääasiallinen soveltaminen alkaa.

Ammattiliitto Pro on tutustunut hallituksen esitykseen ja toteaa siitä lausuntonaan seuraavaa:

1. Keskeiset ehdotukset

Liikenne- ja viestintävirasto nimettäisiin digitaalisten palvelujen koordinaattorivirastoksi ja pääasialliseksi valvontaviranomaiseksi. Muita asetusta valvovia viranomaisia olisivat kuluttaja-asiamies ja tietosuojavaltuutettu niille erikseen säädettyjen artiklojen tai artiklakohtien mukaisesti. Kohdennetun mainonnan sääntelyä verkkoalustoilla valvoisi tietosuojavaltuutettu ja kuluttajien suoja kuluttaja-asiamies. Muu välityspalvelujen, säilytyspalvelujen ja verkkoalustojen tarjoajien velvollisuuksien noudattamisen valvonta kuuluisi Liikenne- ja viestintävirastolle.

Liikenne- ja viestintävirastoon perustettaisiin seuraamuskollegio, joka jatkossa määräisi digipalvelusäädöksen valvonnassa yli 100 000 euron hallinnolliset seuraamusmaksut. Seuraamuskollegio määräisi myös muihin liikenne- ja viestintäsektorin tulevaan lainsäädäntöön perustuvat yli 100 000 euron hallinnolliset seuraamusmaksut erikseen säädettävällä tavalla. Vastaavan tyyppisiä seuraamuskollegioita on Finanssivalvonnassa, Poliisihallituksessa ja Tietosuojavaltuutetun toimistossa. Seuraamuskollegion perustamisella tavoitellaan oikeusturvan takaamista seuraamusmaksun kohteelle.

Asetuksen valvonnan jakautumista eri viranomaisille perustellaan parhaan mahdollisen asiantuntemuksen hyödyntämisellä ja päällekkäisen valvonnan syntymisen ehkäisemisellä. Pro pitää toteutettavaksi valittua valvontamallia perusteltuna, mutta se edellyttää sujuvaa yhteistyötä, joka vaatii osansa voimavaroista. Yhteistyön toimivuutta digipalveluasetuksen toimeenpanon valvontatehtävissä on tarpeen seurata.

Prolla ei ole hallituksen esityksen keskeisiin ehdotuksiin huomautettavaa.

2. Vaikutusten arviointi

Vaikutusten arvioinnin osalta kiinnitämme huomiota viranomaisvaikutuksiin ja erityisesti valvontaviranomaisten resursseihin (sivut 40–49).

Perusteluteksteissä painotetaan ohjauksen ja neuvonnan merkitystä valvontatyössä sekä osallistumista EU:n valvontaviranomaisten väliseen yhteistyöhön. Kansainvälinen yhteistyö olisi kasvavaksi ennustetulla ja rajat ylittävällä palvelualalla laajaa. Valvottavana olisi toimijoita, joista Liikenne- ja viestintävirastolla ei ole entuudestaan kokemusta.

Liikenne- ja viestintävirastolle tulisi koordinaattoriviranomaisena uutena tehtävänä luotettujen ilmoittajien aseman myöntäminen minkä tahansa jäsenvaltioon sijoittautuneen yhteisön hakemuksesta. Samoin uusi tehtävä olisi hyväksytytutkijan aseman myöntämiseen liittyvän alustavan arvion tekeminen. Kummankaan uuden tehtävän osalta ei ole olemassa arviota tulevien hakemusten määrästä tai luonteesta.

Liikenne- ja viestintävirastolle tulevien yhteydenottojen ja valitusten määrää ei kyetä arvioimaan. Viraston valvonnan toteutuksen ja painopisteiden kerrotaan riippuvan viraston käytettävissä olevista resursseista sekä palvelujen vastaanottajien kuten kuluttajien ja yrityskäyttäjien aktiivisuudesta.

Hallituksen esityksessä on arvioitu uusien tehtävien aiheuttavan Liikenne- ja viestintävirastolle pysyvän 6,5 henkilötyövuoden ja 650 000 euron resurssitarpeen. Resurssitarpeen kohdentumista on tarkemmin kuvattu viranomaisvaikutusten arvioinnin sivulla 42.

Tietojärjestelmiin liittyvien kustannusten ennakkoinnin todetaan olevan tässä vaiheessa vaikeaa, koska komission keskitetyn järjestelmän teknisestä toteutuksesta ei ole tarkempia yksityiskohtia. Tietojärjestelmäkustannukset ovat myös riippuvaisia järjestelmien integroinnin toteutustavasta. Aiempien kokemusten perusteella tietojärjestelmäkustannusten ei arvioida

kuitenkaan olevan merkittäviä. Merkittävien kustannusten oletetaan muodostuvan järjestelmän käyttöön liittyvästä henkilötyöstä.

Sivulla 44 seuraamuskollegion pysyväksi lisäresurssitarpeeksi arvioidaan 0,5 henkilötyövuotta (50 000 euroa).

Digipalvelusäädöksen valvonta tuo myös kuluttaja-asiamiehelle sekä oikeudellisesti että teknisluonteisesti uudenlaisia ja nykyistä laajempialaisia valvontatehtäviä. Sivulla 44–46 kuvattujen tehtävien pysyvä lisäresurssitarve kuluttaja-asiamiehelle on 3 henkilötyövuotta (285 000 euroa).

Tietosuojavaltuutetun toimivaltaan kuuluvien artiklojen valvonta aiheuttaa pysyvän 2,5 henkilötyövuoden (213 000 euron) resurssitarpeen (sivu 48).

Polisille digipalvelusäädöksen toimeenpano ei toisi uusia valvontatehtäviä, mutta säilytyspalvelun tarjoajan ilmoitusvelvollisuus rikosepäilyistä aiheuttaa vähintään 5 henkilötyövuoden (425 000 euron) resurssitarpeen (sivu 48).

Markkinaoikeuden asiamääriin ehdotuksella ei lähtökohtaisesti arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia (sivu 49).

Seuraamusmaksupäätösten toimeenpanon ennakoidaan aiheuttavan Oikeusrekisterikeskukselle lisätyötä asetuksen soveltamisen alkuvaiheessa vähän ja mahdollisen työmäärän lisääntymisen näkyvän viiveellä (sivu 49).

Ehdotusten vaikutukset valtion taloudelle arvioidaan olevan vuositasolla yhteensä 1,623 miljoonaa euroa. Kustannukset jakautuvat usean eri hallinnonalan (LVM, OM, TEM ja SM) virastojen toimintamomenteille.

Pro yhtyy hallituksen esityksen sivulla 43 esitettyyn näkemykseen, että Liikenne- ja viestintäviraston resurssitarpeita olisi tarkasteltava uudelleen siinä vaiheessa, kun uusien tehtävien vaikutus työmäärään todentuu. Pro korostaa, että vastaavalla tavalla on seurattava ehdotuksen vaikutusta muiden viranomaisten työmäärään. Vuosien varrella kertyessään uudet lisätehtävät saattavat johtaa merkittävään resurssivajeeseen, johon vastaaminen muodostuu haasteelliseksi. Seurannan mahdollisesti osoittama lisähenkilöresurssitarve ja mahdolliset muut kustannukset on huomioitava ilman tarpeetonta viivettä, pysyvästi ja täysimääräisesti virastojen toimintamäärärahoissa.

Muilta osin Prolla ei ole hallituksen esitykseen huomioita.

Niko Simola

Johtaja

Sari Jokikallas

Sopimusalavastaava/asiantuntija

2. Valvovat viranomaiset ja niille osoitetut valvontatehtävät

Valvovat viranomaiset ja niille osoitetut valvontatehtävät

-

3. Viranomaisten tutkintavaltuudet

Viranomaisten tutkintavaltuudet

-

4. Seuraamukset digipalvelusäädöksen rikkomisesta

Seuraamukset digipalvelusäädöksen rikkomisesta

-

5. Liikenne- ja viestintäviraston seuraamuskollegio

Liikenne- ja viestintäviraston seuraamuskollegio

-

6. Muut asiat

Muut asiat

-

Jokikallas Sari
Ammattiliitto Pro ry